

OKM PYÖREÄN PÖYDÄN KESKUSTELU 22.6.2021

Taide- ja kulttuurialan ajankohtaiset asiat

Taidemusiikin säveltäjiä edustava Suomen Säveltäjät ry kiittää tiede- ja kulttuuriministeri Antti Kurvista päivän keskustelusta. Arvostamme erityisesti ministerin esiin tuomaa huomiota nähtävissä olevasta momentumista: taiteen ja kulttuurin vaikea asema yhteiskunnassa on nyt keskeinen puheenaihe.

Taiteen ja kulttuurin kenttä kokee koronatoimiin liittyen julkista valtaa kohtaan epäluottamusta, joka konkretisoitui hiljattain mielenosoitukseksi asti. Koronan vaikutus tulee olemaan pitkäaikainen, kun esitettäviä uusia teoksia on nyt jonoksi asti, ja tekijänoikeuskorvausten tuloutuminen tapahtuu aina viiveellä. Perusrahoituksen leikkaukset tässä tilanteessa voivat olla kohtalokkaita. Taiteen ja kulttuurin barometrin mukaan 22 % musiikkialan ammattilaisista on harkinnut alan vaihtoa, ja joukosta erottuvat alle 34-vuotiaat sekä freelancerina toimivat ja vieraskieliset taiteilijat. Valtion on toimittava, jotta kulttuurimme säilyttää elinvoimaisuutensa nyt, kun sitä tarvitaan eniten.

Ongelmat kuuluvat moneen eri hallinnonalaan, mutta juuri opetus- ja kulttuuriministeriö voi luoda alalle uskoa paremmasta tulevaisuudesta. Ministeriön vaikuttaminen myös sosiaaliturva- ja veroasioihin on erittäin arvokasta. Haluamme vielä tuoda puheenvuoromme lisäksi kirjallisesti esiin ajatuksia siitä, mitkä olisivat nyt taiteen ja kulttuurin kannalta tärkeitä toimenpiteitä, jotta alan luottamus julkiseen valtaan palautuisi ja maamme henkinen pääoma voisi kukoistaa.

- **Tekijänoikeusasioista huolehtiminen.** Tekijänoikeudessa on aina kyse tasapainosta ja ministerin arvokkaana huolena ollut sananvapaus ja ilmaisuvapaus otetaan monin tavoin huomioon tekijänoikeuslaissa. Direktiivin liittyvissä vaatimuksissamme kyse on enemmänkin siitä, että luovan alan tekijöillä olisi mahdollisuudet saada kohtuullinen korvaus työstään eikä kaikki hyöty valu digitaalisille välittäjille ja alustoille. Tarkkaan tasapainotettu 17 artikla tulisi saattaa jokaisessa maassa voimaan sanamuotonsa mukaisesti. Tekijöitä turvaavien artiklojen 18-23 tueksi tarvitaan itsensätyöllistäjille mahdollisuudet työehtosopimusten kaltaiseen kollektiivisopimiseen.
- **Tarvitsemme näköalan taiteen ja kulttuurin rahoitukseen.** Perusrahoituksen leikkaukset tulisi perua tai ainakin palata aiemmalle rahoitustasolle mahdollisimman pian. Kuten

tilaisuudessa todettiin, valtion kokonaisuudessa puhumme melko pienistä summista, joilla on kuitenkin valtava vaikutus koko kansakuntamme ilmaisuvoimaan.

- **Siirtymä Veikkausvaroista menokehykseen** ja siihen liittyvä rahoituksen taso on kohtalon kysymys. Pelaamisen kytkös kulttuurin rahoitukseen on ongelmallinen ja siirtymä perusteltu. Rahoituksen mittaluokka tulisi voida määrittää yhtä vaalikautta pidemmäksi ajaksi.
- **Verokeinot kulttuurin hyväksi.** Yleishyödyllisten säätiöiden verovapaudella on olennainen vaikutus taiteilijoille myönnettäviin apurahoihin. Yksityistä rahoitusta tulee tukea ja ottaa käyttöön ”sivistysvähennys” eli lahjoitukset tieteen ja taiteen hyväksi pitäisi muuttaa pysyvästi verovähennyskelpoisiksi. Yksityinen rahoitus ei kuitenkaan voi korvata julkisen sektorin tärkeää roolia rahoituksessa.
- **Sosiaaliturvan korjaaminen,** mukaanlukien tekijänoikeustulojen yhteensovittaminen työttömyysturvan kanssa. Tiede- ja kulttuuriministeri voi vaikuttaa freelancereiden asemaan myös esimerkiksi taiteilijaeläkkeiden kautta: niitä tulisi myöntää vuodessa sata.

Taiteella ja kulttuurilla on mahdollisuus auttaa maailmaa palautumaan kriisistä. Vahva, vakaa ja moniääninen taiteen ja kulttuurin kenttä ruokkii yksilöllistä luovuutta sekä monenlaisia yhteistyörakenteita yksilöiden välillä. Taide ja kulttuuri tarjoavat alustan luovalle ajattelulle.

Jatkamme mieluusti keskustelua ministeriön kanssa näistä kysymyksistä.

Espoossa 22.6.2021

Vappu Verronen
Toiminnanjohtaja